

Inserati se sprejemajo in velja trislopnost vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišništvo (administracija) in ekspedicija na širnem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. -- kr
za pol leta . . . 5 " "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah šteč. 25.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Lepša zarija.

„Vremena bodo Kranjem se zjasnila,
Jim milši zvezde, kakor zdaj sijale.“
Prešern.

Kdo je tako betežen, kdo tako žalosten, kdo tako nesrečen, in nosi pošteno domovinsko srce v prsih, da se ne bi razveselil slišati, da smo na konci svojega boja za rod in dom, in da se nam obeta zmaga! Kar ima zdravo jedro v sebi, ne more poginiti, in pravica se le za en čas potlačiti dá. V Avstriji bomo doživeli v kratkem času prevrat notranje politike, kakoršnega se še nismo nadejali. Naša zakleta sovražnica, ustavoverna stranka, je dosegla gospodarila, dnevi njene mogočnosti so šteti, in Njihovo Veličanstvo, naš cesar, bodo v kratkem poklicali druge možé na krmilo, ki bodo konec storili sedanji sistemi in druga pota nastopili. Niso nam sicer še znana imena novih ministrov, vendar smemo po vseh znamenjih in po logiki dejanj sklepati, da je prešla doba, ko so se „Slovani na steno pritiskali.“ Ako se obistini vest, da se naš Kaltenegger iz Ljubljane odstrani, potem vemo, pri čem da smo.

Narobe - liberalna in narobe - ustavoverna stranka sama vé, da jej ni več obstanka, sama prizna, da ni več sposobna za vladno, ona sama sebe dolži, se krha in drobi; ona nima nobene nove ideje več, nobene rešilne misli. Navzgor in navzdol je napravila svoje zaupanje. Hotela je vreči Andrassyja, pa njegova pozicija je bila premočna; krona je vzvišena nad strankarsko zagrizenostjo, in ne mara trpeti, da bi korist cele države trpela po strankarskih ozirih. V mirnih dnevih se je še posrečilo ustavovercem pri vsi narodni

nestrpljivosti ohraniti si značaj patriotizma; ko se je pa država poklicala na svetovno pozorišče v Bosno, in ko je bil čas, podpirati jo z vsemi močmi pri tej zadači, pokazalo se je, da stavijo ustavoverci strankarsko korist nad čast in korist države. Pri tej prikazni zabučali so glasovi nevolje po celi Avstriji, po slovanskih in tudi po nemških pokrajinah, in zvesto ljudstvo se je začelo čuditi, kako bi pravi Avstrijec zamogel simpatizirati s sovražniki — Turki, čuditi, kako se more najti človek, ki ne spremlja s celim sočutjem naše hrabre armade, ampak ta vojni pokret imenuje „raubzug“!

Da tako obnašanje ni bilo po volji svetli kroni, to je umljivo, in učinek te brezumne opozicije se bo kmalo pokazal v imenovanju novega ministerstva; kako je protibosenska politika razburila in užalila vojaške kroge, priča nam strastna pisava „Wehrzeitung“, ki ustavoverce v vsaki številki napada, nasprotno pa o Greuteru pohvalno in spoštljivo govori; kako je slednjič mnenje ljudstva, razvidimo iz onih časnikov, ki so v resnici ljudski, iz izjav proti Schönererju, najbolj pa bomo to videli pri novih volitvah, ki bodo brž ko ne popolen Sedan za ustavoverce. Zgubili bodo mnogo sedežev po vseh deželah; posebnop se bodo nemškutarji na Kranjskem prepričali, kakove ničlje da so — brez vladne podpore! Če se Slovenci količkaj potrudimo, imeli bomo še enkrat toliko poslancev v državnem zboru, kakor do sedaj. In kedar spravimo vsaj do 15 poslancev, splačalo se bo, ustanoviti poseben „slovenski klub“ v državnem zboru, (kakor imajo Poljaki svojega), in temu naj bo izročen mandat, da naj se potegne za nas in se

pogodi z ministerstvom, kedar pride na vrsto sprava z narodi slavjanskimi v Avstriji. Pričakujemo od naših bodočih državnih poslancev, da ne bodo plašno na strani stali, kedar se bodo Čehom koncesije delile, ampak da bodo svoj krepki glas povzdignili in potrebne korake storili, da se slovenski narod ne pozabi. V ta namen bi bilo dobro, ko bi se tudi naš oče Bleiweis v državni zbor voliti pustil, da bi on na Dunaji slovenske poslance okoli sebe zbral in celo akcijo vodil.

Ustavoverci med seboj.

Zmirom bolj zanimive stvari slišimo z Dunaja. Kako ustavoverna stranka hitro propada, vidimo najbolj iz njene nesloge. Zdaj so se že začeli pred vsem svetom javno lasati. Poslanec Auspitz iz Moravskega je občno pozornost na se obrnil, ker je tako strastno napadel kolovodjo Herbsta. Očital je Herbstu, da je on največ kriv našega materialnega propada, on je s svojim uplivom odločeval čez milijone, ki so se metali faliranim bankam in nepotrebnim železnicam. Faliranim bankam se je dalo 120 milijonov, in ne samo 80, kakor je Greuter rekel; železnice pa so se tam delale, kjer se je Herbstu ljubilo, ne gledé na to, ali se kaže pri njih zguba ali ne. To je Auspitz očital Herbstu, ustavoverec ustavovercu. Herbst in njegovi tovarši kar z zobmi škripljejo, in obetajo, kako bodo Auspitz izplačali; nemara bomo še lepše stvari slišali zdaj, ko so se enkrat spovedovati začeli. Res krasno!

Ko smo mi pisali o korupciji in gnjilobi ustavoverne stranke, bili smo jim grdi obrekovalci, in so nas še toliko bolj črnili, da bi sum

Spomini iz dijaških let.

(Za album profesorja Antona Heiaricha.)

(Dalje.)

Pa vrnimo se nazaj v šolo. Že iz prejšnjega je razvidno, da profesorju Heinrichu šolske knjige, po vladi za poduk odločene, niso zadostovale. To je znamenje, da se ni maral ravnati po drugih ter učiti to, kar so drugi vedeli, on je hotel, da bi se mi učili tega, kar on vé. Zato je sestavil — evo ženija! — po raznih knjigah neko „zgodovino avstrijske hiše“, ali ker mladi učenjak sam ni imel, da bi jo v tisk dal, drug pa je tudi ni maral založiti, pokliče k sebi našega sošolca, ki je po sebnio lepo pisal, in mu obljubi par šestic za lep prepis skemčnim črnilom, da bi ga potem dal na kamnu tiskati. Zgube se pri tem ni bati, razen tega pri vodi tudi nekaj velja, če „suplent“ kako zgodovinsko delo dá na svitlo; nekaj je tudi to vredno, če se človek more pobahati, da je kaj spisal, kar drugi beró. Naš sošolec, učenec njegov (zdaj že davno umrl), ki pa razen lepe pisave se ni mogel skoro z ničemer pobahati, mu spiše prav lepo to reč,

dobi od gosp. profesorja toliko, kolikor mu je hotel dati (v obraz mu ta revež umazanosti ni očital) in prvo delo pride na svitlo, mi smo morali „teko“ kupovati po 20 kr.

Ne, morali teh „tek“ kupovati nismo, krivice ne bom delal gosp. profesorju. Prinesel je zvezke, ki so bili podobni navadnim „tekam“, in obsegali menda 16 strani, v šolo in kdor mu je dal 20 kr., je dobil eno; sili nas ni, marveč rekel le, da nam utegnejo potrebne biti, ker se bo on pri izpraševanju ná-nje oziral — se reče, ne na tiste, ki so jih kupili, ampak na to, kar je v njih. Se vé, da smo jih kupili vsi in če je pri izpraševanju kdo nevkretno odgovarjal, ga je milostivi gospod profesor pripeljal na pravo pot z opombo: „Saj je to bolj natanko v moji zgodovini; tam poglejte! Saj jo imate, ne?“ — Se vé, da jo je brž vsak pokazal, ker če je tudi ni imel, pomolil mu jo je za hrbtom dobrovoljen sošolec. Zato smo skrbeli, da je bilo teh „tek“ ali zvezkov zmiraj toliko v šoli, da smo jih lahko kazali profesorju, če jih je hotel videti. Puščali smo jih kar pod klopi in nikdar se

ni primerilo, da bi bila ktera komu vkradena, čeravno je bil med nami nekdo, ki je zdaj šolski nadzornik.

Ko se je pričela l. 1859 vojska na Laškem, je zopet naš profesor Heinrich opozoril nas na to, da se kakor v srednjem veku, tudi zdaj bori nemški narod z laškim, a da za gotovo se nadja, da bo nemška hrabrost premagala „die wällische Hinterlist und Treulosigkeit.“ Mi smo bili veseli, da tisto uro ni nikogar izpraševal, ampak le pripovedoval, in smo radi poslušali. In res! ko vdrugič pride k nam v šolo, nam naznani, da je naša nemška armada prejšnji dan zmagala v glavni bitvi, kakor je on prerokoval, in da je to zvedel ravnokar od nekega višega častnika. Mi smo po njegovem pozivu zaupili „hoch der deutschen österreichischen Armee“ in — tisto uro zopet ni bil nobeden izpraševan. Komaj smo dočakali konca ure, potem se razsuli po ulicah in jeli pripovedovati ljudem, da je naša armada na Laškem zmagala pri Magenti.

Jaz sem s to novico priletel na svoje stanovanje, kjer srečam na stopnicah nekega dok-

na nas zvalili, kakor da vsa nesreča od nas izvira. Zdaj nam ni treba več ustavovercev tožiti, ker se sami tožijo in pred vsem svetom drug drugemu grehe na dan vlečejo; zdaj bodo morda še naši nemškutarji verjeli, da ni vse zlato, kar je „liberal“ in „verfassungstreu.“

Greuter jih je zadnjič dobro oštel, pa to nima toliko vtisa, ker ljudje mislijo, Greuter jih je zmirom bičal, on jih mora obrekovati, da ljudstvo za se pridobi. Če pa Auspitz, ki je sam liberalec in ustavoverec, o svojih tovarših tako govori, potem se ne more več dvomiti, da je istina. Avstrijskemu prebivalstvu se bodo zdaj oči odprle, in propad ustavovercev pri prihodnjih volitvah je gotov. Poslanec jud Neuwirth je 24. t. m. sicer Auspitzu oporekal in ga zavračal, češ, da je Auspitz zavračal razloge, katerih Neuwirth ni bil izrekel, ampak o katerih je le slišal, da jih hoče omeniti. Auspitz se je na to, kakor piše „N. fr. Presse“ spoznal: „Oče grešil sem“, njegov napad na dr. Hrbsta kaže se vsled tega še veliko ostudnejši.

Pravica se je skazala. Ta stranka je kopicila krivico na krivico, greh na greh, misleča, da jej nihče gospodstva ne more vzeti. A prišli so nepričakovani dogodki, in njihova slava in moč gine, kakor sneg pred spomladnim solncem. Oni, ki so se norčevali iz naše nesloge, ležé si zdaj sami v laseh, mi pa na strani stojimo in se jim posmehujemo, — „wer zulezt lacht, lacht am besten!“

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 30. januarja.

Iz **Bosne** se toži, da naše avstrijske oblasti, odkar je Filipovič stran šel, preveč podpirajo in protežirajo turški živelj. Kristjani so se veselili, da bodo pod avstrijsko vlado kaj zemljišča dobili, ki so ga prej Turkom obdelavali, zdaj pa ne dobodo nič. Avstrijski uradniki se laskajo Turkom in kristjane postrani gledajo. Turki hočejo še zmirom tretjino pobirati. Tako se piše „narodnemu listu“ v Zader; „Vaterland“ obžaluje, da je bil Filipovič odstranjen, — mi tudi!

Naš poročnik v Carigradu, grof Zichy, bo menda od tam poklican, in na njegovo

sto pride Kallay, ki je vnet za okupacijo Bosne in Hercegovine.

Berlinska pogodba pride zdaj pred **gospodsko** zbornico, kjer bo brez dvombe odobrena.

Vnanje države.

Iz **Macedonije** se piše v „Politik“, da so vstajniki vzeli Turkom že 41 občin in vjeli 150 mož. Glavni poveljnik ustašev je Rus Ivan Kalmikov, ki je bil prej stotnik pri kozakih, jako pogumen mož. Služil je v ruski armadi 17 let, tudi v zadnji srbski in ruski vojski zoper Turke, in ima enajst ran na telesu. Drugi vojvode so: Slovenec Hubmajer, ki ima 900 mož pod seboj, Črnogorca Velhovič Božkovič, Srb Svetkovič, Bolgar Dedo Ilija. Odličnejši bolgarski vodniki so Anastas, Paskal, Kosta, Trcija, Krsta in Stojan. Bil je med njimi tudi Poljak Vujkovič, ki so ga naredili za vojvodo. Pa on jih je izdal, peljal je 1500 mož proti Turkom, bil tepen in več sto Bolgarov je bilo neusmiljeno razsekanih. Vujkovič pa je zginil, in veliko denarja odnesel!

Na **Francoskem** začela se je zmešnjava. Liberalna stranka, ki ima večino, se dá v vsem po radikalcih voditi. Ne zadosti, da odstranjuje vse monarhično misleče uradnike, hočejo še vse generale in mestne poveljnike odstraniti, ki niso republikanci.

Tega pa se **Mac Mahon** z rokami in nogami brani, in pravi po pravici, da bo s tem razrušen ves red v armadi. Pri vojakih se ne sme gledati na politično mišljenje, ampak na sposobnost. Ker se pa Mac Mahon brani, izročiti parlamentu vso oblast, celó nad armado in nad poveljniki, kličejo mu radikanci, da naj odstopi. Tako zna priti do velikih zmešnjav. Francija bila je pod sedajno vlado tako srečna, da so jo vsi narodi zavidali; obžalovati je, ako jo radikanci pritirajo do prekucij in neredov, ker s tem bo samo vničila svoje blagostanje in zgubila še poslednje ostanke svoje poprejšnje veljave med veleoblastmi.

Najnoveje poročilo: Mac Mahon je odstopil, in Grévy je bil voljen s 563 od 670 glasovi na sedem let za predsednika republike.

Izvirni dopisi.

Iz **Selce** na Gorenjskem, 28. januarja. Iz mnogih krajev pišeš „Slovenec“ ter nam

priobčuješ mnogotere novice, vesele in žalostne, zatoraj raztrosi tudi enkrat daljnemu svetu iz naše doline kaj! Sicer bo že slehern mislil si kaj grozovitega, kajti včasih so Selce veljale za malo drugače kakor za „jamo razbojnikov“; a sedaj moramo reči s ponosom: da se selški fantje ponašajo — seveda z nekaterimi izjemami, kakor povsod —, pošteno, in ne slišimo o nikakoršnih pretepih ali pobjah, kar je že sedaj po nekterih krajih „an der Tagesordnung.“ Hočem le nekoliko omeniti od našega „Bralnega društva“, vstanovljenega pred enim letom. — Kdor pozna razmere na kmetih, zlasti o izobraževalnem stanu, lahko si bo mislil, da je to kaj nenavadnega, zlasti v naši vasi. Toda, pogum premaga vse; in tako tudi tukaj. Posrečilo se je tudi pri nas nekterim vrlim začetnikom, da smo ustanovili najpoprej „katoliško-politično društvo“, potem pa vlansko leto, zaradi gotovih uzrokov, ga prekrstili v „Slovensko bralno društvo“, ktero kaj verlo napreduje, kajti naročeni smo skoraj na vse slovenske časnike; dalje premore družba že precej dobrih slovenskih knjig, ktere so jej došle nekaj po naročnini, nekaj po dobrotnih rokah, in tako upamo, da se bo to društvo ne le ohranilo, temuč vedno bolj razširjalo, kar je res lepa prikazen, da se ljudstvo zaveda, ter hrepeni po omiki. Veliko jih je pri nas, ki prav radi in z veseljem berejo časnike in knjige; so pa zopet takošnji, ki bi sicer radi brali, toda jim je škoda „krajcarja“, da siceravno bi ga lahko dali. Taki „krampusi“ bi najbolj zaslužili s „cempinjem po buči.“ — O novem letu je imelo društvo občni zbor, pri katerem je bil izvoljen za predsednika g. Pavel Kramar, ker se je poprejšnji vrli gospod predsednik France Šlibar zaradi mnogoterih drugih opravil predsedništvu odpovedal. Bog daj društvu srečen vzdržek ter urno razširjatev!

Ker se že zmiraj sliši o 25- in enakih letnicah, moram tudi jaz omeniti nekoliko o 20letnici našega preč. gosp. fajmoštra Vinko Mayrja. V ta namen so jim tudi naši vrli farmani, po nasvetu občespoštovanega, ter za pravi blagor ljudstva skozi vnetega narodnjaka g. župana Fr. Šlibarja, za god 22. prosenca prinesli lično srebrno tabakiro s primernimi napisi, kar jih je do solz ganilo. — Ako le kateri, zaslužijo gotovo naš občespoštovani gospod fajmošter ljubezen in spoštovanje takošno,

torja zdravnika, ki je zraven nas jako samotno živel, ter mu veselja zakričim:

„Lahi so pobiti pri Magenti!“

„Kteri o... vam je to povedal?“ vpraša on.

„Naš profesor,“ je moj ponosni odgovor.

„Kdo je tisti vaš profesor?“ poprašuje dalje.

„Profesor Heinrich“, se odrežem jaz.

„A tal“ se nasmeje on, „le sporočite mu, da sem jaz za take gospode, kakor je on, doma dopoldne, popoldne imam opraviti le s telesnimi boleznimi.“

Jaz tega svojemu profesorju nisem sporočil, ker sem bil še preveč kmet in nisem vedel prav, kake besede bi izbral, da bi se ne zameril.

Pa tudi tega res ni treba bilo, kajti ko je tretji dan profesor Heinrich stopil v šolo, je nataknil klobuk na kljuko, potegnil katalog iz žepa in poklical brez vsacega uvoda tri prve na tisti strani, kjer se mu je katalog odprl. Na to vsa šola osupnena, vsak je brž pogledal v knjigo, ker smo se bili skoro vsi zanašali na to, da nam bo pripovedoval, kako je „nemška“ armada potokla Lahe pri Magenti.

To je bil slab dan za nas. Ko je šola minula, je bil vsak, kdor ni bil prašan, vesel, da ni bil. Jaz sem bil srečno ušel nesreči in ko pridem domu, naletim na prej imenovanega doktorja. Odkrijem se mu in hočem memo smukniti, a on me ustavi in praša:

„No, kaj je danes rekel vaš profesor?“

„Nič, izpraševal nas je“, odgovorim jaz.

„Hahaha“, se posmehuje doktor in gre naprej.

Jaz tega nisem razumel, še le drugi dan so prinesli nekteri, ki so to slišali, v šolo novico, da je naša armada pri Magenti imela nesrečo. Za uro profesorja Heinricha smo bili pa že pripravljeni.

Res pride in nam ob kratkem naznani, da „nemška“ naša armada ni zmigala, marveč da je „avstrijska“ armada pri Magenti imela nesrečo. Na to je začel razkladati, kako da, če pride po deset mož na enega, bo težko ta edini zmagal, kar smo mu popolnoma verjeli. Pristavil pa je, da nemški cesarji so tam večidel zmagovali. Se vé, mi smo bili še premalo izbistreni, da bi bili vedeli razloček med „nemško“ in „avstrijsko“ armado.

Izpraševal pa ta dan ni nič, kar nam ni bilo nikakor po volji, ker smo se bili vsi dobro pripravili.

Tisto leto se je bilo pa še nekaj prigodilo, kar je za Heinrichov životopis kolikor tolike važnosti. Ker je že veliko let tega, ne sme mi nihče zameriti, če skačem od enega dogodka do drugega. Nekdanji moj profesor ima to gotovo bolj po vrsti zapisano, in čudim se, da v svojem životopisu v „Tagblattu“ take mikavne črtice izpušča.

Nekega dne pride v šolo in naznani, da bo prihodnjič prinesel seboj svoj najnovejši slavonspis „Die Schlacht bei Novara.“ Naj toraj vsak, kdor more, prinese seboj 60 kr., da ga bo dobil.

Kaj smo mi vedeli o bitvi pri Novari? Vendar je vsak za prihodnjo uro pripravil svojih 60 kr., jaz sem moral napraviti državno posojilo pri 5 sošolcih po 10 kr., 10 kr. sem sam imel. Tako oboroženi čakamo trenutka, da se bodo vrata odprla, in ko se odpro, spuste v sobo profesorja Heinricha, ki je imel pod pazduhama visoko skladovnico — drv, ne — svoje knjige, ktero je potem razložil po

kakor so njim naši farmani skazali. S tem moram pa tudi naše farmane pohvaliti, da so si postavili lep spominek pri vsih, tudi okoličanih. Rečem le še: Bog nam ohrani našega dobrega g. očeta še mnogaja leta! Z Bogom!

Iz Istre, 26. januarija. (Lahonsko rogovilenje.) Obletnico smrti italijanskega [kralja poštenoviča, Viktor Emanuela, hoteli so nekteri rogovileži porabiti za svoje veleizdajsko hujskanje po naših istrskih mestih in so zopet po ulicah trosili oklice, še bolj predrzne in puntarske, kakor so bili tistih, zaradi katerih so bili nedavno zasačeni trosilci sojeni in deloma tudi obsojeni od porotne sodnije ljubljanske. Slučajno sem našel tak oklic na ulicah, in ga pošljem slavnemu vredništvu v porabo, da bo občinstvo slovensko in pošteno avstrijsko iz njega razvidilo, kako zelo je že zavrelo v možganih tistim Lahonom, ki hočejo po vsi sili našo deželo odtrgati od mogočne Avstrije, od ktere je odvisna naša sreča, naš obstanek, ter narod slovenski, ki živi na obalah jadranskega morja izdati nenasiljivemu molohu italijanskemu. Pa še čutimo toliko moči v sebi, da se bomo s pomočjo naše mogočne države, s ktero hočemo trdno sklenjeni ostati, in ktera sebi zvesto vdanih slovenskih prebivalcev gotovo ne bode popustila, otresli teh lahonskih rogoviležev in jim posvetili tje čez morje, kjer morda njim, ki nimajo nič zgubiti, nikdar pa nam sreča cvete. S tim smo izrazili svojo vdanost do naše ljube Avstrije in do slavne Habsburške rodbine, ki je v srcih našega ljudstva tako vkoreninjena, da jo nobeni še tako strupeni oklici lahonskih rogoviležev ne morejo omajati.

Omenjeni oklic glasi se tako-le:

„Bratom v Istri in Trientu.“

Dan velicega obžalovanja po naši Italiji, ki je za vas še bolj grenek dan namreč, kterega je umrl kralj od vseh narodov obžalovan, oni kralj, ki je imel biti tudi vaš pravi (!?) kralj in po katerem ste celih 20 let hrepneli (?) kot po svojim rešitelju, — ta dan bo vam gotovo ljubo (??) slišati glas osrčevanja, in to tembolj, če vam doleti od nekterih, ki so vajeni pregledovati prihodno politiko, ktero jim včasih pred oči stavljajo dogodki.

Z vami in za vas bratje „nerešeni“, žaluje (?) večji del svobodnih (??) Italijanov spodbadanih po velikodušnih čutih dolžnosti in slave (!!) le malo je obotavljavcev, prav malo nasprotnikov, ki si upajo s posebnim modro-

katedru. Ko je to dovršil, vzame v roko svoj katalog in nas bere po alfabetu — ne enega izpustivši. Vsak je podal svoj „obolos“ in prejel zá-nj knjigo, ktero je domú nesel. Jaz sem jo menda po poti zgubil, vkradel mi je gotovo ni nihče, zato ne vem nič o nji, kakor to, kar sem pozneje bral v nekem nemškem časniku o nji, namreč:

„Wäre Radecky nicht gestorben an der Gicht, wäre er gestorben an Heinrichs Gedicht.“

To sem si jaz takrat poslovenil takole:

„Radecki je umrl po putki hudi, Pa bi bil za Heinrichovo pesmijo tudi.“

Jaz sem bil namreč preneumen za take popevke, še celó, ko so nekteri našemu priljubljenemu profesorju deklamovali kake vrste iz nje, jih moje uho ni razumelo. Ni vsak za nemško kulturo, posebno če Heinrichove spise bere ali sliši, zato se tudi mene ni prijala, čeravno sem ga zelo spoštoval in od njega veliko se naučil, kar mi je zdaj v svarilo.

(Konec prih.)

vanjem prikrivati sebičnost, ki jih prešinja, in jo preslavlja in razglasovati kot politično mnenje. Tisto pravo (?) italijansko mnenje, iz kterega so nekteri, po jetnišnicah, vojskovaje se pod slavnimtribarvenim praporom, in obledajoči po zemljevidih, nameravali stvariti Italijo, to mnenje se mora zdaj izvršiti in Italijo pomnožiti s tem, da se obrobi z dvema robcema, ktera tujec (!!!) drži še v svoji roki, z z dvojnimi vratami, z naravnimi mejami, brez kterih bi polotok vedno ostal enoročen in šibek.

Da, ni več daleč (?) dan vaše rešitve, bratje v Trstu in Trientu, ker pretijo silne nesreče onemogli (!!) samovladi (!!) avstrijski: ona ima kal razpada o svojih nedrih: ta kal je pritisk in zavirljivost (?) raznih narodov, iz kterih je sestavljena, je pomanjkljivost kita med raznimi okrajinami, kterih je druga drugi ptuja (?). To je neizogibljiva osoda prestola, kterega podpora so vislice (!), kteremu so podložniki le po dobičkariji navezani. Pripomogla bode tedaj zgodovina, zemljepisje, splošno mnenje in navdušenje, da se bodo vaše (?) ed cele Evrope (!?) za italijanske spoznane dežele povrnille k Italiji, da se napravi novo imenitno in skorajšno ravnotežje (!) v vzhodnih državah. In vi, bratje v Trientu in Trstu, boste odtrgani (??) od gnjilobnega (!!) drevesa, 28 milijonov svobodnih Italijanov vam je za to porok.

Med tem pa nadaljujte (!!) vojsko ustavljanja. Trdno smo si svesti, da boste rešeni (!) svojih verig (?), kadar bo pomladanska gorka sapa raztajala sneg po naših planinah.

Živio Humbert! žive! Italija!

V Rimu 9. januarija 1879.

Nekteri odborniki.

Ta oklic je sicer podpisan iz Rima, pa ni natisnjen v kaki tiskarni, ampak stavek je samo odtisnjen s krtačami na jako tankem papirju, kakoršni se rabi za kopiranje. To najbolj priča, da je predrznost teh rogoviležev večja, kakor njihov pogum, in da reč ni postavljena v Rimu, ampak tukaj kje na Primorskem.

Z Dunaja 28. januarija 1879. (Slovesnost v spomin Branku Radičeviću društvo „Slovenija“)

Na dan sv. Save (po našem koledarju 26. jan.) napravilo je Srbsko akademsko društvo „Srbska Zora“ slovesnost v spomin prvemu srbskemu pesniku Branko Radičeviću. Naj poročam nekoliko zategadelj o tej slovesnosti, ker so sodelovali slovenski pevci. Dvorana, kjer se je ta slovesnost vršila, bila je napolnena. Zastopana bila so vsa slovanska društva na Dunaji, a največ bilo je Slovencev. Tu si videl Slovaka in Slovenca sedeti, tam sta govorila Rus in Hrvat; tam v kotu vidiš Čehe, Srbe in Poljake. Zastopano je bilo slovansko pevsko društvo in sploh bilo je toliko raznih društev, da si nisi mogel vseh imen zapomniti.

Oglejmo si nekoliko bliže slovesnost. Za uvod zapeli so Srbi lepo srbsko pesem. Na to nastopi predsednik „Zore“ g. Stefanović Villovski. On pozdravi došle goste. V lepem govoru razvil nam je on slovesnost. Ta dan praznuje ves srbski narod praznik svojega velicega svetnika sv. Save. Koliko si je on pridobil zaslug za vstrojenje srbske cerkve. Žalostni bili so časi pred sv. Savo. V cerkvenem obziru bile so med Srbi velike homatije; vse to je odstranil sv. Sava in zopet mir naredil med Srbi. Kako je pa stala na literarnem polji? Mnogo se je trudil nevmrljivi Vuk Stefanović Karadžić. Koliko zaslug si je on pridobil z nabiranjem narodnih pesmi! Delal

je mnogo na to, da bi bili Srbi edini v pisavi. Njegovo geslo je bilo: „Piši tako kakor ljudstvo govori!“ Kljubu temu pa je imel mnogo sovražnikov na literarnem polji, akoravno je bila edino njegova sistema prava. A časoma so se vsi srbski literati poprijeli Vukove pisave in narod ga danes slavi in časti. Kar je pa Vuk na narodnem polji storil, to je storil Branko Radičević kot pesnik. On je prvi srbski pesnik. Zategadelj se tudi danes slavi njegov spomin. To je glavni zapopadek govora predsednikovoga.

Ker nimajo Srbi izšolanih pevcev, naprosili so društvo „Slovenija“, da bi njeni pevci sodelovali. Slovenci so sploh na Dunaji kot izurjeni pevci znani in kjer so še nastopili, povsod so jih z živahnim ploskanjem sprejeli. Rekel mi je neki prijatelj Srb v prijateljskem razgovoru, ko je bila slovesnost že končana, da bi bil zategadelj rad Slovenec, ker Slovenci tako dobro pojejo. Peli so Slovenci pod vodstvom g. Tatiča tri pesmi: Mašekova „domovina“, „Růžinsko má dřme! od Bendla in Jenkova „na moru“. Še niso začeli peti, ko so po dvorani odmevali burni živio-klice. Ponavljali niso nobene pesmi, akoravno se je vsaka z živahnim ploskanjem končala; ko so že končali zadnjo točko programa, morali so še enkrat nastopiti in zapeli so krasno hrvaško „u boj“. To je vsacega navdušilo in začetek se skoraj ni slišal od samih živio-klicev. V občem moramo priznati, da so dobro peli.

Bila je tudi deklamacija G. Jov. Stajić deklomoval je Jovanovićevo pesem „Brankova želja“ s pravim vnetjem. On res izvrstno deklamava.

Slavnostni govor je govoril podpredsednik g. Simenović Čokić. V krasnem govoru razložil je velike zasluge Radičevića za srbsko literaturo. Srb se ga bo zmeraj s hvaležnim srcem spominjal in ga slavil.

Program je tudi nekaj muzikaličnih točk obsegal. G. Čokić igral je na glasoviru dve točki iz Chopina. Kako težak je Chopin, to vedo najbolj muziki. A on se je pokazal najizurjen in spreten na glasoviru in zna sčasoma dober mojster v tej stroki postati. Igral se je potem tudi kvartet in sicer Suppejeva ouvertura „Pesnik in kmet.“ To ouverturo so krasno izpeljali; ploskanja ni bilo ne konca ne kraja.

Igrala se je tudi „elegija“ in sicer na glasoviru in z gosli. Igrala sta dotična gosпода jako dobro in sta tudi zasluženno hvalo sprejela.

Program je bil dovršen. Reči moramo, da se je ta slovesnost v občem prav dobro zvršila.

Zdaj se je začela zabava in živahen razgovor. Slišale so se semtertje pesmi. Tudi Slovenci so jih nekaj zakrožili. Prepričani pa so, da se ne sme pri taki slovesnosti pozabiti „Naprej zastava Slave.“ Sprejeta je bila z velicim navdušenjem; iz vsacega grla zaslišali so se živio-glasi.

Tako smo se radovali tje pozno v noč. Želimo pa, da bi se zopet kmalu tako lepo sešli, kakor ta večer; kajti čutili smo v srcu, da smo vsi potomci velicega slavjanskega naroda.

„Slovenija dela dobre priprave, da se bo dostojno slavila desetletnica slovenskega društva na Dunaji. Pevci se dobro vadijo; upamo, da se bo ta slovesnost prav lepo zvršila. Reči moramo, da se g. predsednik „Slovenije“ Lenarčič prav dosti prizadeva za društvo. Vršiti se ima ta slovesnost 10. febr. O svojem času vam bom tudi o tej poročal. Zatiški.

Iz Prage, 28. januarja. (O katoliškem tisku.) Kdor dandanes pazljivo pre-mišlja svetno gibanje, razvidi, da hruje ljut boj proti nebeškeje resnici oznanovanej po cerkvi. Osobiti je vzrok temu tiskarstvo. Vendar tako je bilo vsa stoletja; v naših dnevih pa so napadi neprijateljev cerkve večkratni in drznejši, ko poprej kedaj. Čitamo samo ne-ktore brošure, knjige ali časopise, s katerimi lažnjivi liberalizem napaja posamne narode, in prepričali bodemo se popolno. Vse, kar je ka-toliškemu kristjanu drago, sveto: brošure in časopisi tirajo mu v blato. Najvzvišenejše resnice vere, ki so nam v življenju vsakem času podpora, ki so v smrtnej uri jedina naša uteha, služijo dotičnim liberalnim glasilom v zasmeh, najdoločnejše pravice so jim prazna izmišljotina. Vera v Boga in večnost jim več ne zadostuje. Stari sostavi liberalizma in ate-izma, ktere je razumno človeštvo že davno pokopalo, evo, zopet so oživel, imajo svoje organe in glasilce v slovstvu in novinarstvu.

Proti takovim navalom na sv. cerkev in nje vero stavijo se vsakako v bran goreči in zvesti katoličani. Nemam v misli navajati, kaj činijo razni katoličani v tujih krajinah. Ali ozrimo se po nekterih deželah naše države in uvideli bedemo, kako razno in neustrašeno vojujejo ondi katoličani za pravo vere in cerkve. Na Tirolskem, v Solnogradu, Gorenje-Avstrijskem, Štajerskem krepki in množi se zavednost katoliška od dne do dne vedno bolj. Ali odkodi izvira, s čim raste plodonosna go-rečnost katoliška vzbujenih raznih naših bratov? Nemalo upliva na-nje ima dober katoliški tisk.

Kakošne pa so razmere pri nas oziroma tiskovin? Položimo roko na srce in recimo si: mea culpa, mea maxima culpa! Naši katoliški listi več ali manj — životarijo. Nikakor nočem preiskavati, koliko ima ta ali oni list naročnikov, niti se ne spuščam v to, kaj je tu ali tam nepristojnega, skazenega, nepotreb-nega. Samo to si dovoljujem omeniti, da mi je težko, mučno slišati, kako se mnogi duhov-niki oglašajo proti katoliškim novinam, očitaje jim, da so slabe, revne in pomanjkljive — kako se naročajo na listove, ki se ne držé načela nepristranosti proti naši veri, ki še celó očito brezbožnim člankom (ali podlistkom) puščajo prostor v svojih predalih.

Ne menim žaliti nikogar, ali nepravilno, nečastno in nedostojno dozdeva se mi tako činovanje. Nas duhovnikov v milej naši do-movini je toliko, da bi lahko sami duševno in gmotno vzdržavali nekoliko takih listov, katerih naše ljudstvo tako nujno potrebuje. Strašljive opazke na slabe čase ali zlobo naših nepri-jateljev nikarte poslušati; odkritosrčno delo-vanje in bratovsko združenje, duševne in gmotne žrtve — vse to mora se izpolniti po-tem še le smemo upati, da se naše časnikar-stvo povzdiga na višo stopinjo blagostanja. Ta ali oni kaplan, vmes morda še kak župnik vsega tega ne zmogó ali treba vztrajnega, zdru-ženega delovanja iz ljubezni do dobre reči in do naroda našega. V Gospodu zaspali Pij IX. pokladal je svojim vernikom pogosto na srce važnost katoliškega časopisja, izražal je mno-gokrat svoje veselje nad duhovniki, ki so pod-pirali katoliško novinarstvo. Ravno istega mnenja je sedaj zmagovito vladajoči Leon III., ki je že pri mnogih priložnostih povdarjal po-men katoliškega časopisja. Zato je skrajni čas, da se vsi združimo in da z vso silo de-lujemo v povzdigo in razširjanje katoliških no-vin. Morda je zadnja priložnost, ki se nam po-nuja v tako ozbiljenih trenutkih sedanjega

časa. Poznejša letargija znala bi nam zares postati — osodna. „Videant consules!“

Domače novice.

V Ljubljani 1. februarja.

(Kmetijska družba kranjska) je imela v sredo svoj občni zbor, pri katerem se je ime-novalo več odličnih mož za častne ude. Na-tančneje poročilo o zboru prihodnjič.

(Miroslav Hubmayer) je poslal „Narodu“ nekaj pisem, iz katerih se vidi, da je v Bol-gariji poveljnik čete ustajnikov, ki bodo spom-ladi vdarili nad Turka. Razen njegove je še tam več drugih čet. Zdaj ni boja, marveč čete se le skup spravljajo in vadijo v orožji. On sam je zdrav in dobre volje ter obeta, da bo zdaj večkrat lahko pisal, ker nima daleč do srbske pošte.

(„Brenčeljna“) je včeraj prišla na svitlo 2. štev. tega leta, ki ima na zadnji strani dve zelo drastični podobi o naših učiteljicah, kakoršne so, dokler so še mlade, in kako bo s šolo, kedar bodo stare.

(Novica o premeščenji vit. Kalteneggerja) je jako razburila tukajšnje nemškutarje, ki bi po njem prišli ob jako trden steber ter močno podporo vsega nam Slovincem nasprotnega. Zato je ne marajo verjeti in pišejo po svojih časniki, da je bosa. Mogoče je res, da se še vse to sprmeni, kajti kaj se ni že zgodilo pri nas nemčurski stranki v prid! Ali že iz te preplašenosti se dá sklepati, na kako slabih nogah stoji pri nas nemškutarska stranka. Par stebrov spodbiti, pa je vsa skup padla.

(Ženitve) so ta predpust v Ljubljani zelo živahne, a le med nižim in revnim stanom. Po tem je pač razumljivo, da revščina postaja čedalje večja.

(Po telegrafičnih nakaznicah) se zdaj lahko pošilja denar do 150 gld. v tiste kraje Bosne in Hercegovine, kateri so v telegrafični zvezi s tukajšnjimi poštami.

Razne reči.

— V ljubljanski škofiji: Č. g. Vinc. Polaj, kuratni beneficijant na Vačah, je dobil duhovnijo Lipoglav; č. g. Jan. Parapat duhov-nijo Zagradec, in Vranja peč je razpisana 18. pros. Č. g. Gašp. Gašperlin, fajm. v Bučki, gre v pokoj in duhovnija je razpisana 24. pros.; ravno tako so razpisane Dole, ker je

ondotni č. g. župnik dobil duhovnijo Mirno peč, in Čermošnjice, ker ondotni č. g. duhovni pastir Ign. Böhm prestopi v red sv. Frančiška Pavljana.

— V Lavantinski škofiji: Č. g. J. Zadavec pride za provizorja k sv. Ožbaldy pri Dravi, in č. g. Matija Frece za kaplana v Laporje.

† K. Hummel. V Gradcu je umrl 26. t. m. vseučiliški profesor v pokoju dr. Hummel, nekdanj profesor matematike na liceji v Ljubljani, star 78 let.

— Živinska kuga je na Hrvatskem in v Slavoniji potihnila, razsaja pa še na Oger-skem v Slatini Szörenyeskega in Dobnovca Zemunskega okraja, pa v Zaderski okolici na Dalmatinskem. Vsled tega je c. namestništvo v Trstu zapovedalo, da se smejo govedi, kože, rogovi itd. le iz neokuženih okrajev preganjati in dovaževati na Primorsko in sicer le po morju skozi Trst, Pole in Mali Lošinj.

Eksekutivne dražbe.

3. februarja: 2. Likozar iz Srednje vasi v Kranji. 1. Kralj iz Zahriba, 1. Pregel iz Ustja, 1. Vrenk iz Zagorja, v Litiji. 1. Masle iz Broda, 1. Zalaznik iz Cirkovske vasi, 1. Žemrov Jerina in Molk iz Gorenje vasi. vsi v Lagatcu. 1. Brolih iz Vnanje Gorice v Ljubljani, 2. Razzierove reči v Senožečah.

Sola za rezlanje lesenih podob

v Gröden na Tirolskem

priporoča se prečastiti duhovščini za izdeljavo plstičnih križevih potov

po Fürichu, ki lepo modelirani v izbukanim delu stanejo:

106 centimetrov visoki in 66 centm. širok krasno pobarvani 700 gld.

58 centim. visoki in 40 centim. široki pa 300 gld.

Jaslice za cerkve od 40 do 150 gld.

Omenjena sola je v vedni dotiki z veljav-nimi umetniki in poznavatelji cerkve in umet-nijskih zahtev, ter zamore vsled tega vsa na-ročila izvršiti natančno po umetnijskih in cerkvenih pravilih.

Spoštovaje

(9)

Ferdinand Demetz,
vodja strokovnjaške šole.

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša $3\frac{26}{100}$ mernikov.

Reči		V Ljubljani		V Novem-mestu		V Kranji		V Sodra-žici		V Mari-boru		V Ptuj		V Ormužu		V Celovcu		V Zagrebu	
		gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice	(hektoliter)	6	84	7	15	7	48	9	45	6	30	5	35	5	80	9	46	8	90
	(mernik)	2	15	2	20	2	35	2	50	2	9	1	64	1	80	2	72	2	73
Reži . .	(hektoliter)	4	55	4	88	5	20	—	—	4	40	3	40	4	50	5	86	7	—
	(mernik)	1	40	1	50	1	60	—	—	1	35	1	35	1	38	1	80	2	—
Ječmena	(hektoliter)	4	8	3	90	4	55	4	90	4	30	3	25	5	40	6	72	5	20
	(mernik)	1	25	1	20	1	40	1	50	1	32	1	—	1	55	2	7	1	36
Ajde . .	(hektoliter)	4	8	4	22	4	55	5	76	4	80	6	40	4	17	5	78	6	70
	(mernik)	1	40	1	30	1	15	2	—	1	48	1	97	1	26	1	85	2	6
Prosa .	(hektoliter)	4	70	4	88	4	70	5	84	4	50	3	40	7	80	4	46	8	60
	(mernik)	1	50	1	70	1	40	1	60	1	38	1	5	2	40	1	36	2	66
Turšico	(hektoliter)	4	40	3	90	4	90	6	18	4	40	3	45	6	60	5	97	6	40
	(mernik)	1	35	1	20	1	40	1	90	1	35	1	29	2	53	1	84	1	97
Ovsa .	(hektoliter)	2	92	2	60	2	76	3	26	2	20	2	20	3	25	3	97	4	—
	(mernik)	—	90	—	70	1	10	1	—	—	72	1	28	1	—	1	21	1	22